

ชื่อเรื่อง	องค์ประกอบของชนิดและชีววิทยาบางประการของพรรณปลาในแม่น้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
ผู้วิจัย	สิทธิพัฒน์ แฝ้วจำ สอนธยา กุลกัลยา และคณิศร ล้อมเมตตา
หน่วยงาน	คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ปีที่วิจัย	2551

บทคัดย่อ

การศึกษาองค์ประกอบของชนิดและชีววิทยาบางประการของพรรณปลาในแม่น้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ดำเนินการสำรวจและเก็บตัวอย่างใน 10 จุดสำรวจ ในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2551 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2552 ผลการศึกษาพบปลา 28 ชนิด ใน 17 วงศ์ 25 สกุล โดยพบปลาในวงศ์ปลาตะเพียน มีจำนวนชนิดมากที่สุด จำนวน 7 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 25 ของปลาที่พบทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ปลาในวงศ์ปลากัด กริม กระดี พบ 3 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 10.71 ส่วนวงศ์ปลาบู่ทราย วงปลาบู่เขือ และวงศ์ปลาช่อนพบเท่ากัน คือ วงศ์ละ 2 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 7.1 และวงศ์ที่พบเพียง 1 ชนิด มี 12 วงศ์ คือ วงศ์ปลาสลาด วงศ์ปลาหลังเขียว วงศ์ปลาดุก วงศ์ปลาเข็ม วงศ์ปลากระทิง วงศ์ปลาจิ้มฟันจระเข้ วงศ์ปลากระบอก วงศ์ปลาแป้น วงศ์ปลาดอกหมากระโดง วงศ์ปลาเห็ดโคน วงศ์ปลาหมอช้างเหยียบ และวงศ์ปลาแรด ชนิดพันธุ์ปลาที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์พบ 1 ชนิด คือ ปลาตุ๊กด้าน ส่วนปลาที่มีการแพร่กระจายกว้างขวางที่สุด ได้แก่ ปลาเสือสุมาตรา ปลาเข็ม ปลาแป้นกระจก และปลาหมอช้างเหยียบ โดยปลาแป้นกระจกมีการปรับตัวได้ดี เพราะพบได้ทั้งในจุดสำรวจที่เป็นต้นแม่น้ำและส่วนปลายแม่น้ำ รูปแบบการเจริญเติบโตของปลาเมื่อพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักและความยาว พบว่าทุกชนิดเป็นแบบที่ไม่เป็นสัดส่วนกันโดยตรง ส่วนโครงสร้างองค์ประกอบของประชาคมปลาพบว่าโครงสร้างโดยน้ำหนักจะเป็นไปตามหลักทางนิเวศวิทยา ในด้านการถ่ายทอดพลังงานมากกว่าโครงสร้างโดยจำนวนตัว สำหรับปริมาณความชุกชุมของปลา พบว่า มีผลผลิตต่อพื้นที่โดยเฉลี่ยทั้งแม่น้ำเท่ากับ 206 ตัว ต่อ 100 ตารางเมตร โดยจุดสำรวจที่เป็นบริเวณต้นน้ำมีปริมาณปลาสูงที่สุด เท่ากับ 430 ตัวต่อ 100 ตารางเมตร ค่าดัชนีความมากชนิด ดัชนีความสม่ำเสมอ และดัชนีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ปลามีค่าเท่ากับ 3.80, 0.51 และ 1.05 ตามลำดับ โดยที่ค่าความสม่ำเสมอมีค่าไม่ถึง 1 แสดงให้เห็นว่า ในการสำรวจครั้งนี้พบปลาเพียงไม่กี่ชนิดที่มีจำนวนตัวมากจัดเป็นปลาชนิดเด่น (dominant species) จึงทำให้มีความหลากหลายของชนิดมีค่าน้อยตามไปด้วย สำหรับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อยอดเพื่อติดตามและเฝ้าระวังเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาในแม่น้ำจันทบุรี และแหล่งน้ำอื่น ๆ ต่อไป

Research Title : Species Composition and Some Biology of Fish Populations in Chanthaburi River, Chanthaburi Province.

Researcher : Sittipat Phawcham, Sontaya Kulkanya and Kanisorn Lommetta

Organization : The Faculty of Agricultural Technology, Rambhai Barni Rajabhat University.

Fiscal Year : 2008

Abstract

A study of species composition and some biology of fish population in Chanthaburi River, Chanthaburi Province was carried out by surveying and sampling all sample for 10 areas during June 2008 to May 2009. The results show that 28 species (17 Families, 25 Genus) of fish were found at those areas. Seven species or 25% of total fishes that found at those areas were from the family Cyprinidae. Three species or 10.71% of total fishes were from the family Belontiidae. Other fishes that found only two species (7.1%) were from the family Eleotridae, Gobiidae and Channidae. One species of fish was found in the family Notopteridae, Clupeidae, Clariidae, Hemirhamphidae, Mastacembelidae, Syngnathidae, Mugilidae, Chandidae, Gerreidae, Sillaginidae, Pristolepidae and Osphronimidae. Walking catfish (*Clarias batrachus*, Linnaeus) is intended to extinction. Sumatra tiger barb (*Puntius partipentazona*, Fowler). Wrestling halfbeak (*Dermogenys pusilla*, Kuhl & Van hasselt). Siamese glassfish (*Ambassis siamensis*, Fowler) and Catopra (*Pristolepis fasciata*, Bleeker) were dispersed around the survey areas, especially Siamese glassfish. The results of growth pattern of fish in the relation of weight and length indicate that all fishes are allometric growth. For the composition of fish community, the composition by weight was according to ecology system in the case of energy transfer. For the abundance of fishes, the results show that the standing crop was 206 fish/100 m². Survey area at the water source was found a number of fishes around 430 fish/100 m². The richness index, evenness index and diversity index are 3.80, 0.51 and 1.05, respectively. The evenness index is less than 1, it shows that less species of fishes were found and does not diverse of fishes in those survey areas. This knowledge from the research could be benefit for further researches to pay attention on fish resources in Chanthaburi River and other water resources.